

Briefing

December 2020
Nr. 117

Briefing

Briefingmaterial

skickas till Christina Völcker
Harstigen 16, 645 42 Strängnäs
E-post: briefing@sgsresa.se
eller ordforande@sgsresa.se

Adressändringar:

Skickas till Ewa Knutsson
Slalomvägen 37, 461 58 Trollhättan
E-post: medlemsregister@sgsresa.se

Resemästaren:

Vår Resemästare är Lotta Borgiel
Byle, Ekudden 431, 643 94 Vingåker
E-post: resemastare@sgsresa.se

Sista materialdag för nästa nr. är 10 februari 2021.

Annonser:

En helsida kostar 1000 kr och en halvsida 500 kr.

Redaktionen förbehåller sig rätten att bedöma och eventuellt förkorta insända bidrag och tar inte ansvar för ej beställt material.

SGS adress:

c/o Anders Gezelius
Skatkullevägen 22, 430 82 Donsö

Internetadress:

www.sgsresa.se
E-post: ordforande@sgsresa.se

Medlemsavgift per kalenderår:

Ordinarie medlem 250 kr. Familjemedlem 75 kr.
Bankgiro 223-7352

STYRELSEN

Ordförande:

Anders Gezelius
076-310 64 36
ordforande@sgsresa.se

Vice ordförande:

Kristina Bergman
0303-22 52 50
vice_ordforande@sgsresa.se

Sekreterare:

Kerstin Strandskog
08-19 72 83
sekreterare@sgsresa.se

Kassör:

Ewa Knutsson
0767-96 55 00 kassor@sgsresa.se
medlemsregister@sgsresa.se

Vice kassör:

Bengt Cederfelt
08-96 14 95
vice_kassor@sgsresa.se

Klubbmästare:

Stefan Karlsson
072-189 23 76
klubbmastare@sgsresa.se

Briefingansvarig:

Christina Völcker
076-897 72 78
briefing@sgsresa.se

Resemästare:

Lotta Borgiel
0151-209 00
resemastare@sgsresa.se

Ledamöter:

Isabel Olesen
+45 613 032 64
ledamot@sgsresa.se
Magnus Andersson
042-14 67 51
ledamot@sgsresa.se

Innehåll

4	Ordföranden har ordet	15	Indonesien öster om Wallaceinjen, en SGS-resa oktober 2019
6	Vår hemester sommaren 2020	20	Aktiviteter under Corona – sommaren 2020
9	En omöjlig bildgåta?	22	Hemester
10	Max öde	25	Profilen
11	Ett Reseminne	26	Resemästarens sidor.
11	Boktipset		
12	Hemester		
-

Omslagsbild: Bodil Eckert, Regnskogsmarsch på Halmahera

En 5-dagars rundtur i Småland. Färdsättet är tre dagar vandring och två dagar cykling. Övernattning på vandrarhem med middag och frukost samt lunchpaket för färden.

Hälsningar Ann och Sven B

Ordföranden har ordet ...

Anders
Gezelius

Några dagar efter Allhelgonahelgen har jag satt mig ner för att samla tankarna till mitt bidrag i Briefing. Naturligtvis blir det helt dominerande känslan av tomhet efter att vi ännu en gång har varit tvungna att ställa in en veckoslutsträff. Det är omöjligt att inte samtidigt tänka på framtiden och undra över hur det kommer att bli till våren. Som alla förstår, så finns det ingen möjlighet att veta särskilt långt i förväg, men vi kommer ändå att vara tvungna att fatta ett beslut i god tid. Tills det är dags för nästa nummer av Briefing kan vi bara hoppas och hålla alla tummar vi har för att tillvaron ska ha gått in i ett annat läge då.

Saknad ...

Det känns som om just ordet saknad är genomgående för de känslor och funderingar som kommer upp till ytan när jag tänker på det gångna året och på de omvälvande förändringar som vi har upplevt och tvingats att förhålla oss till. Vi skulle ju inte vara med i en förening som SGS om vi inte älskade att resa och uppleva andra horisonter, människor och platser och att vi saknar just den möjligheten vet jag att många upplever som svår. Det nästan svåraste i det sammanhanget tycker jag själv är att inte kunna planera och drömma om framtida äventyr och upplevelser. Jag har kommit på mig själv med att snabbt bläddra eller scrolla förbi den rese-reklam som trots allt dyker upp i olika

sammanhang. Jag saknar verkligen att ha någon spännande resa framöver att längta till, studera inför och planera mot. Här finns saknaden efter den speciella gemenskap som så ofta uppstår när man reser tillsammans i en liten grupp och ibland under lite primitiva förhållanden.

Med tanke på att vi har gått miste om två veckoslutsträffar, så är det självklart att jag också saknar det och framför allt saknar alla vänner som jag normalt får träffa under de dagarna. Jag känner på ett mycket påtagligt sätt hur mycket jag saknar er alla. Det blev så påtagligt för oss under sommaren då vi passade på att cykla en del i södra Sverige och blev inbjudna att hälsa på hos SGS:are som vi passerade på vägen och med största möjliga försiktighet och ansvarsfulla avstånd fick träffa. Det kändes som ett litet andningshål och gjorde det tydligt hur mycket sådana kontakter betyder.

Det har gång på gång blivit uppenbart hur mycket de verkligen nära kontakterna betyder – att kunna krama om barn, barnbarn och vänner. Vi har ju haft förmånen att ändå kunna ses, men det är något som fattas när vi inte kan vara varandra riktigt nära. Extra tydligt blev det för mig som bara med distans och stor försiktighet kunde besöka min mor som fyllde 100 år i maj och sedan lugnt somnade in i början av november. Också det faller naturligtvis in under saknad.

Det har ju gjorts många försök att ersätta konserter och andra evenemang med digitala motsvarigheter och hur välgjorda och bra många än har varit så kommer det aldrig att gå att ersätta den "äkta varan". Jag kan mycket påtagligt sakna att få gå på konsert eller teater eller motsvarande och uppleva den där elektriska känslan av levande föreställning som inget i världen kan ersätta. Vi har njutit av många operaföreställningar som har varit fritt tillgängliga från Metropolitan i New York – ny föreställning varje dag och tillgänglig närhelst andan faller på. Lika fullt blir det tydligt att det är något som saknas och försvinner när det sker på distans.

Under de här månaderna har det funnits gott om tid att gå tillbaka och minnas gjorda resor och titta på gamla bilder. När jag gör det finns det flera olika funderingar som gör sig påminda. Först och främst en tacksamhet över allt som jag har fått uppleva och vara med om, en del är till och med sådant som inte längre är möjligt att göra oavsett pandemi eller ej. Det blir pinsamt tydligt i hur stor utsträckning minnet sviker. Vi har massor av bilder på toppar, tempel och turistattraktioner som jag inte längre minns vad de heter eller har för betydelse. Mest av allt ger de gamla bilderna upphov till både ljusa och sorgliga minnen när jag ser reskamrater som inte längre finns i livet. Det är sorgligt många som inte så sällan alldeles för tidigt har lämnat oss. Och de saknar jag verkligen.

Hoppfullhet ...

Jag kan lika fullt inte komma ifrån att vi i många fall har kommit lindrigt undan, framför allt de som liksom jag

har sluppit uppleva att närstående har drabbats av pandemin. Vi har upplevt en sommar som jag hoppas att fler än jag har kunnat utnyttja till att ta till vara det som finns på närmare håll och som det i normala fall är så lätt att missa. Det kan vara lite riskfyllt att ha blicken fokuserad för långt bort mot horisonten. Det finns all anledning att försöka se det hoppfulla i tillvaron. Just idag när jag skriver det här kommer positiva besked om fungerande vaccin från ett läkemedelsföretag, USA har valt en ny president och kanske, kanske finns det ljusningar att ta fasta på. Jag hoppas innerligt att ni alla vill fortsätta att vara med i SGS trots att vi föreningsmässigt har upplevt ett magert år. Som tur är har Briefing kunnat komma ut och ge oss en känsla av samhörighet och som vanligt uppmanar jag alla att bidra till att den kan fortsätta komma ut med ett innehåll som stimulerar och hjälper oss att hålla hoppet uppe. Det kommer att komma bättre tider!

Det kommer med all sannolikhet att bli en jul och ett årsskifte som inte kommer att bli likt något vi tidigare upplevt. Det är ju av tradition en helg med massor av nära kontakter. Jag kan bara hoppas att vi alla inser att det den här gången kanske är den jul, som vi ska fira på ett annat och mer ansvarsfullt sätt och avstå från de normala familje- och släktsammankomsterna. Allt för att vi så snabbt som möjligt ska kunna ta oss tillbaka till en mer normal tillvaro.

Icke desto mindre vill jag önska alla SGS-medlemmar och alla ni har omkring er på ansvarsfullt avstånd en God Jul och ett Gott Nytt År. Och visst kommer vi att ha möjlighet att ses under nästa år?

Vår hemester sommaren 2020

text och bild: Eva Gezelius

När vi inte har kunnat göra det vi helst av allt velat – resa ut i världen – har vi under coronasommaren 2020 fått rikta blickarna mot närmare möjligheter och upptäcka vårt eget vackra land och då gärna genom att vandra eller cykla. Kanske är det något som kan passa fler än oss?

Gotaleden

Tidigt fastnade vi för den relativt nya vandringsled som hade etablerats mellan Göteborg och Alingsås, Gotaleden. Den startar (eller slutar) vid Kungsporsplatsen centralt i Göteborg och slutar (eller startar) vid Lilla Torget i Alingsås. Det är en vandringsled uppdelad i nio korta etapper som kan kombineras till tre längre avsnitt, vilket vi gjorde. Det är en lättvandrad, vacker och listigt upplagd led där man i princip kan åka med allmänna kommunikationer till eller från alla etapper. Vi vandrade med lätt packning och med övernattnings på STF:s vandrarhem i Jonsereds fabriker och på hotell i Nääs

fabriker vid sjön Sävelången, som båda är intressanta gamla bruksmiljöer. Goda matstopp finns det också efter leden som är dragen genom såväl kulturhistorisk miljö som på skogsstigar, nära sjöar och vattendrag och upp på några höjder med fin utsikt. Nöjda efter trevliga dagar såg vi oss om efter mer.

Kattegattleden

Vill man komma lite längre så är det fint att cykla! Vi bestämde oss för att pröva Kattegattleden, en cykelled mellan Helsingborg och Göteborg som vi haft på vår önskelista sedan den invigdes som den första nationella cykelleden för några år sedan. Den blev dessutom Årets cykelled i Europa 2018.

Vi såg till att få hjälp med att fixa till våra gamla cyklar, gav oss iväg i början av augusti och hade turen att pricka in en vecka med fantastiskt väder. Vi utnyttjade möjligheten att ta med cyklarna på Öresundståget till Helsingborg och så cyklade vi hem.

Efter som alltid trevligt boende hos

Vacker gammal bruksmiljö i Hedefors

Kattegattleden gick mycket ofta nära vattnet

vår SGS-vän Ing-Marie Henningsson trampade vi på norrut de 40 milen tillbaka mot Göteborg. Vi delade upp leden på sex dagar och eftersom vi inte kunde ge oss ut på någon kostsam, vanlig resa så tyckte vi att vi gott kunde unna oss att bo bekvämt och äta god mat under vägen. Att leden är havsnära är väl närmast självklart och den är både lättcyklad och mycket vacker! Hallandsåsen? Vi hade nog valt rätt färdriktning, för när vi kom söderifrån upplevde vi naturen som småkullig och vacker och med viss förvåning insåg vi plötsligt och oväntat att vi var uppe på "passhöjden". Efter den riktigt branta utförsbacken ner mot Båstad stärktes vi dessutom i vår glädje över att inte ha cyklat i motsatt riktning. Det innebar också att vi oftast hade vinden i ryggen.

Banvallsleden - Sydostleden - Sydkustleden

Kattegattleden gav oss blodad tand så vi började genast se oss om efter ett nytt cykeläventyr.

Vi lockades av att försöka med de två andra nationella cykellederna vi har i vårt land - Sydostleden från Växjö till Simrishamn och Sydkustleden från Simrishamn till Helsingborg. Om vi också kunde hitta en väg mellan Halmstad, som vi passerat på Kattegattleden, och Växjö, skulle vi kunna knyta ihop vårt cyklande och den här gången avsluta hos Ing-Marie. Det gick bra – vi hittade Banvallsleden, en cykelled på gamla banvallar som startar i Halmstad och "nästan" passerade Växjö.

En tidig lördagsmorgon tog vi tåget med cyklarna till Halmstad och just när vi tappat bort oss på grund av ett vägarbete så hade vi SGS att tacka för

Gamla banvallar är oftast raka och helt utan branta backar

att allt gick bra – för vem dök upp på cykel om inte Eje Cederfelt, en av ytterst få Halmstadsbor vi känner. Eje kunde visa oss rätt väg och vi fick ett trevligt samtal. Vi berättade dagligen om cyklingen på Facebook och våra gamla vänner och tillika SGS:are Margaretha och Lennart Thyr hörde av sig och undrade om de fick hänga med oss några dagar och självklart fick de det. Under de gemensamma cykeldagarna blev vi inbjudna på gofika och trevliga samtal hos SGS:arna Karin Malmgren i Skillinge och lite längre fram längs leden hos Ann och Chris Lundén i Ystad. SGS-minnen väcktes också senare när vi på Sydkustleden kom till Falsterbo Kursgård och stannade till en stund för att minnas vårmötet där 2007!

Ibland känns världen liten: vid ett "orienteringsstopp" i Kivik stöter vi oväntat ihop med grannar från Donsö som dessutom gav oss förslag på lämpligt fikaställe. I Kristianstad träffade Anders en skeppare på en linfärja. Han var bekant med donsöbon Jalle som har ett övergripande ansvar för den typen av flytetyg. Det mötet skedde i samband med att vi råkade ut för det enda egentliga problemet under cyklingen. Følgen

Välskytlat på alla leder här där Sydostleden övergår i Sydkustleden i Simrishamn

på mitt bakhjul sprack(!) och vi fick god hjälp att skaffa ny fälg och få den monterad innan dagen var slut. Slut var däremot Anders som fick cykla fyra extra mil i regnet och delvis på punkterat däck. Cykelverkstaden visade prov på extraordinär serviceanda och fixade hjulet trots stängningsdags.

Efter innehållsrika dagar på fina cykelvägar, ofta längs nedlagda banvallar, kom vi till Helsingborg, fick förplånad hos Ing-Marie och återvände hem med cyklarna på tåget.

Lederna är alla tre vackra, välanlagda och välskytade och att cykla banvall (det finns fler banvallsleder) är att cykla platt och rakt, över rejäla broar och ibland t.o.m. genom tunnlar. Längs lederna upplever man vacker natur och en hel del kulturhistoria och längs de gamla banvallarna finns på flera ställen gamla stationshus kvar. Vi cyklade

Startklara i tidig morgon med Maggan och Lelle

också här med lätt packning och med boende på hotell, pensionat, B&B och vandrarhem. Under 12 dagar tog vi oss fram de 70 milen det blev och längs vägen fick vi uppleva mycket bra väder, lite regn, ett trasigt bakhjul, trevliga övernattningar, god mat och mycket, mycket mer.

Sjuhäradsrundan

Vi var mycket nöjda med att cyklingen hade känts lättare och lättare för varje dag och kunde inte motstå frestelsen att avsluta under sensommaren med en tredagars tur på det som heter Sjuhäradsrundan och som bjuder på 15

Längre söderut kunde vi bara inte komma

mils rundtur med utgångspunkt i t.ex. Borås. Vi tänkte genast på SGS:arna Kristina Aronsson och Stellan Håkansson som bor i närbelägna Dalsjöfors och undrade om vi kunde få parkera bilen där. Inte nog med att det gick bra, vi bjöds också på fika, sällskap och guidning första milen och god måltid när vi kom tillbaka. Tre dagar tog vi på oss och också här med största delen av rundan på gammal banvall och genom mycket vacker natur.

Vid vår slutliga summering kunde vi nöjda räkna ut att vi under sommaren gjort 125 cykelmil – och de milen kändes mer som en njutning än en prestation och som gräddes på moset fick vi minnesvärda möten med flera SGS-vänner.

Så här skulle sinnebilderna för en banvallsled kunna se ut

Faktaruta och hemsidor för den som vill veta mer:

Gotaleden (vandringssled) 71 km - gotaleden.se

Kattegattleden 395 km - kattegattleden.se

Banvallsleden 250 km - banvallsleden.se

Sydostleden 274 km - sydostleden-sydskustleden.se

Sydskustleden 260 km - sydostleden-sydskustleden.se

Sjuhäradsrundan 150 km - vastsverige.com/cykla-och-vandra-i-sjuharad/sjuharadsrundan/

? **En omöjlig bildgåta?** **?**
*Vilket samband har dessa tre bilder?
Svaret finns i nästa artikeln på sidan 10.*

Grease

Rudolf Hess

Wroclaw Rathaus

Max öde

text: Bengt Cederfelt, bild: hämtat från nätet

På vår lokalträff i Örnberg i mars visade jag bilder från Tyskland. En text om Max Planck, som jag tagit fram, har jag lagt in på SGS hemsida. När jag kompletterade min information, stötte jag på en del överraskningar. Då jag kom till Breslau (nuvarande Wrocław i Polen), visade det sig att staden är ovanligt rik på nobelpristagare, elva stycken, i alla kategorier förutom fred. Det senaste naturvetenskapliga priset härrör sig från 1954, då Max Born tilldelades Nobelpriset i Fysik.

Max Born föddes 1882 i Breslau. Förutom i födelsestaden studerade han vid universiteten i Heidelberg, Zürich, Göttingen och en kortare tid i Cambridge. Han kom tillbaka till Breslau 1908, men fortsatte kort därefter till Göttingen, där han erhöll en professur 1921. Han gifte sig också i Göttingen, med Hedwig Ehrenberg. De fick två döttrar och en son. 1933 tvingades de lämna Tyskland pga sin judiska börd.

Därefter blev det tre år i Cambridge och ett halvår i Bangalore, innan han erhöll en professur i Edinburgh 1936. Den hade han fram till pensioneringen 1953. Under denna tid förändrades mycket i världen. Efter pensioneringen bosatte han sig nära Göttingen.

Born var den som myntade begreppet kvantmekanik. Han var också en av elva personer, som undertecknade Russell-Einsteinmanifestet. Nobelpriset

fick han för att han tog fram en statistisk tolkning av Schrödingers vågfunktion. Max Born avled 1970.

Dottern Irene gifte sig med walesaren Brinley Newton-John, en MI5 officer, som var med och fångslade Rudolf Hess, när denne skulle mäkla fred med Storbritannien 1941. En högst egensinnig handling av Hess.

1948 föddes deras dotter Olivia i Cambridge. Familjen flyttade till Australien när Olivia var fyra år gammal, men Olivia flyttade tillbaka till Storbritannien vid 17 års ålder. Hon fick ett skivkontrakt och hade ett antal internationella hits, främst under 70-talet. 1974 deltog hon i Eurovision Song Contest i Brighton, där hon mötte Abba och Waterloo. Mest känd är hon nog för sin roll som Sandy Olsson i Grease.

Det finns för övrigt ett youtubeklipp med Olivia Newton-John, Andy Gibb och Abba, som sjunger Beach Boys-låtar i australiensisk TV med Olivia bakom trummorna.

Visst kan geografi rymma mycket!

Andy Gibb (lillebror till Bee Gees-bröderna, också de med Hollywood-karriär men lite annorlunda jämfört med ONJ, dock med Travolta som gemensam nämnare) dog strax efter att han fyllt 30. Han har faktiskt en syster och den äldste brodern Barry fortfarande i livet. Också ett öde.

Ett Reseminne

Middagar att minnas

Text: Margareta Jonsson Zelleröth - Bild: Dag Jonsson

I början av år 2020 bodde vi några nätter på Chobe Savanna Lodge i Namibia. Vädret var emellanåt eländigt med regn och blåst. Allt annat var toppenbra; boende, personal, måltider och djur. Middagsserveringarna var verkligen speciella och helt oförglömliga. När vi turister på kvällen gick mot matsalen smög en försiktig genett parallellt med oss. Personalen berättade att hon troligen hade sitt bo med flera ungar i närheten. Hon visste precis när det var middagsgästerna och gjorde diskret sällskap med oss dit, dock på behörigt avstånd. Vi åt tyvärr inte tillsammans. Genetten fick sin middag serverad nära personalmatsalen. Personalens inställning

var att för att driva en lodge behövs framför allt många djur och intresserade besökare. En positiv inställning som vi alla gillade.

Boktipset

av Christina Völcker

Under rådande pandemi har säkert många SGS-are upptäckt nya platser i hemlandet. Här finns förvisso en hel del att ta se och uppleva. Några har kanske varit till sjöss och skulle vilja ha tips på resmål. Owe Nodmar har gett ut en bok om Östersjöns öar. Han låter oss stifta bekantskap med mer eller mindre kända öar från alla länder (utom Lettland) runt Östersjön. Man får på ett lättsamt sätt veta en hel del om öarnas historia, natur och kultur. Dessutom får man läsa om sägner och skräror från svunna tider. Texterna och bilderna gör att man skulle vilja ta en semester i Östersjöns arkipelag...

Hemester i brist på andra alternativ sommaren 2020

text och bild: Stefan Karlsson

Förberedelser

Eftersom vi har en pandemi med covid-19 som omöjliggör det mesta av resandet och inställda resor (Expedition Sydatlantens ensliga öar och Baltisk grundkurs för min del) började jag fundera på om jag inte skulle vandra Sörmlandsleden denna sommar. Har funnits som en plan sedan länge men tiden har inte räckt till p.g.a. andra resor. Totalt 535km på 25 dagar skulle det bli med start i Södertälje och via Malmköping, Katrineholm, Nävekvarn, Nyköping och Trosa innan jag var tillbaka till Södertälje. Börjar eg. i Björkhagen på Södertörn. De olika dagsetapperna varierar mellan 14-34km med ett genomsnitt på 21,4km. Tänkte först skippa tält och bo i vindskydd som finns med jämna mellanrum. Men med tanke på myggor och befarat mycket folk på vissa delar

av vandrigen fick det nog bli tält i alla fall. Ett annat problem var mat och gasol. Kan ju inte bära med sig all mat som man behöver för 25 dagar. Till frukost räknade jag med havregrynsgröt, lunch varma koppen och nudlar och middag frystorkat. Har även med lite söta soppor som efterrätt. Som extra energitillskott har jag russin, jordnötter och energibar varje dag. Gasol skulle gå att få tag på i Katrineholm och ev. Nyköping, frystorkat bara i Nyköping. Resten skulle gå att få tag på i Malmköping och Nävekvarn. Fem dagar till Malmköping skulle bli den längsta delen att klara sig innan bunkring kunde ske. 2,3l vatten fördelat på en 1,5l petflaska och 0,8l dricksflaska. Räcker ju inte så långt i sommarvärme. Finns källor med jämna eller ojämna avstånd men osäkert hur det vattnet är. Som extra säkerhet görs ett inköp av ett vattenfilter, Saywer micro, pyttelitet men klarar att rena tusentals liter vatten. Med dessa parametrar började packningsbestyren. Blev snabbt 25kg eller mera för att klara första delen. Gjorde ett par provvandringar för att se hur det kändes. 12kg och 15kg gick bra, men när jag provade med 25kg kändes det inte bra. När jag vandrade i Rapadalen för 10 år sedan hade jag 25kg, men det verkade kroppen inte tränad för i dagsläget. Peter Ragge ville följa med och då kunde vi fördela vissa gemensamma saker mellan oss; tält, trangiakök, gasol, havregryn, socker, salt, soppor, nudlar mm. Fördelen med gasol är att 1l vatten

tar drygt tre minuter att koka upp. Med T-sprit tar det betydligt längre tid och grytorna blir sotiga, vilket de inte blir med gasol. Dock behövdes en skvätt T-sprit som extra försäkring om gasolen skulle ta slut. För att kunna minska på packningen bestämde vi, att när vi kom till Katrineholm skulle vi ta tåget till Norrköping och bunkra/vila upp oss hos Peter.

Åkte ner med en laddning till Peter; kläder, gasol, jordnötter, russin och frystorkad mat. Samtidigt tog jag med Peter till Södertälje, eftersom han inte vill ha bilen ståendes i Södertälje för problem med parkeringsplats.

Vi fördelade det gemensamma och min ryggsäck slutade då på 24,5kg. Peters ett par kilo mera, ska inte gå in på vad det berodde på.

Onsdag 24/6

Kokar gröt, två portioner per person. Till den serveras rårörda lingon, russin och mjölk. Fortsätter med jordgubbar, smörgåsar med ost och kaviar. Efter kokt ägg och kaffe är man proppmätt. Borstar tänderna och tittar till packningen en sista gång. 08:50 låser jag dörren, gömmer nyckeln i en innerficka på ryggsäcken, måste packa upp lite för att komma åt den. Peter har en plastkasse med några saker som inte rymdes i ryggsäcken. Det är 200m till dungen där Sörmlandsleden kommer upp (utmärkt med orange färg runt stolpar), etapp 9, och vi kan börja vandringen. Det är varmt, ca 30°, och blir svettigt direkt i det strålände solskenet, som ska fortsätta flera dagar till. Lättgången den första biten, asfalt men lite onödigt upp och ner. De har bytt till moderna lyktstolpar på gångbanan, så märkningen

är borta ett stycke. Går under E20 och förbi Scania's växellådsfabrik, rundar Hovsjö, sen grusväg när vi kommit till Eklundsnäs och går längs Måsnaren. Kommer fram till Tvetå. Blir ett fikastopp och bad. Träffar några orienterare som har sommarlovsaktivitet för barn. Badar i det varma vattnet och sedan blir det kokning av vatten med trängiaköket och bryggnig av kaffe. Gör onödigt starkt kaffe, nio mått med kaffe till fyra koppar. Äter kex till kaffet. När vi fortsätter blir det asfalt i ett par kilometer tills vi kommer till Lerhaga. Rast, ryggsäck av, vatten, banan och nötter. Fortsätter efter några minuter, nu blir det grusväg och ganska brant uppför en bit. Möter en kvinna med en hund och en badbalja! Varifrån kommer hon och vart ska hon? Om det varit vatten i baljan hade vi begärt att få bada. Leden viker in på en skogsstig. Vacker skog med berghällar, blåbärsris (lite blåbär) och ganska låga träd men ingen nyhet för mig eftersom jag tränat orientering i denna skog otaliga gånger genom åren. Kommer fram så att vi får lite vy över omgivningarna, ser Tvetatippen och mycket skråniga måsar. 12:40 gör vi lunchstopp vid Vaksasjön. Badar men tar inte vatten därifrån. Kokar vatten och i kåsorna har vi förberett varma koppen (Minestrone) och delar på ett paket med nudlar (stark kryddning i en separat påse). Kompletterar med hårt bröd och råkost. Stigen viker nu söderut. Kommer till nästa sjö, Skirsjön, dags för bad igen. Verkar som det är en populär badplats bland Järnaborna, de bästa ställena är upptagna. Hittar ett ställe till slut i alla fall där vi kan ta oss i. Skönt att bada för vi är fullständigt genomsvettiga i det varma vädret.

Vita näckrosor i sjön. Tar en energibar och vatten. Fyller på vattnet, tar vatten från sjön och renar med filtret. Inser att "påsen" som man ska fylla med det "orena" vattnet inte fungerar att fylla i en sjö. Måste ha en hård flaska som innehåller luft. Får börja att ta vatten med petflaskan och sedan fylla "påsen" och sätta på filtret på "påsen" och koppla ihop petflaskan med en adapter. Sedan rinner/droppar vattnet ner i petflaskan, tar ca 15 minuter för 1,5l. Ser spillning från något djur, kan vara från varg, för det ser för grovt ut för andra djur. Drygt en månad senare läser man i Länstidningen om att får rivits av varg i Mölnbo, som inte ligger så långt borta. Börjar bli jobbigt för axlarna tycker jag och har nog druckit för lite. Kommer till nybyggda villor i Järna innan vi viker in i skogen igen. 16:15 kommer vi till ett vindskydd där vi ska övernatta. Peter njuter verkligen av att få ta av sig kängorna och sätta på sig sandaler. Har gått 15km enligt telefonen och 20727 steg. Börjar med att göra kaffe, äta upp dagsransonen av jordnötter och russin. Sedan reser vi tältet på ett plant ställe en bit från vindskyddet. Skulle kunna ligga i vindskyddet men hårt (trä) och antagligen mycket mygg. Går mot en liten göl för bad. Bara möjligt att bada på ett ställe verkar det som. Möter flera personer som är ute på kvällspromenad. Vi klär av oss och kliver i, det är "bottenlöst" med mycket växtrester som flyter upp i vattnet när vi går i. Tar några simtag men det blir inte mycket bättre. Har med mig petflaskan ut och fyller den med så rent vatten som jag kan. Tillbaka till land och kravlar mig upp. Är täckt med svarta växtrester och det luktar inte gott. Speciellt har det

samlats skräp vid all behåring. Måste vara det värsta bad som jag någonsin gjort. Vattnet som jag har i petflaskan ser fullständigt odrickbart ut. Om vi måste ta det vattnet får det nog först köras genom ett kaffefilter och sedan vattenfiltret annars blir nog filtret förstört. Vi lufttorkar innan vi sätter på oss de gamla kläderna igen. Går tillbaka och vidare till ett vattenhål för att se om det finns bättre vatten där. Det gör det som tur är. Friskt och klart vatten. Häller ut vattnet jag tog från gölen, sköljer ur flaskan också. Tillbaka till lägret. Vi tillagar middagen vid vindskyddet, där vi kan sitta lite bekvämare. Kokar vatten och häller sedan till rätt nivå i påsen med den frystorkade maten. Chili Con Carne idag för min del. Ska stå och svälla i åtta minuter. Maten smakar mycket bra och är ganska bra kryddad. Hårt bröd och räkost kompletterar och vi dricker vatten till maten. Får nog revidera planen, orkar nog inte gå två mil i morgon i sådan här värme, ska bli närmare 30° även imorgon. Får se hur det känns då. Till efterrätt blir det Varma koppen med blåbär/hallon. Hämtar mera vatten från källan innan det blir en kopp grönt te. Har problem att lokalisera den förpackningen men det går till slut. Känner mig törstig, tar tre tableter Resorb i kåsan med vatten. Några myggor kommer fram men det är inte så farligt. 22:00 går jag till tältet. Borstar tänderna och tar min kapsyl whiskey (Peters och min normala resemedicin, en kapsyl morgon och kväll.) Läger mig sedan. Somnar men vaknar efter ett tag och har svårt att somna om. Känns som om det lutar lite för mycket.

Fortsättning i nästa nummer

Indonesien öster om Wallacelinjen, en SGS-resa oktober 2019

text: Bodil Eckert, foto: Kristina Andersson och Bodil Eckert

Indonesien består av 18000 öar, varav ca 6000 är bebodda. Vår resa gick till två av öarna, Sulawesi och Halmahera. Om inte pandemin kommit emellan, skulle vi ha berättat om resan vid SGS-mötet i maj 2020. Eftersom vi inte vet när nästa mycket efterlängtade möte kan bli av, så skriver jag i stället om resan här. På kartan har jag med röda ringar markerat de områden vi besökte. De utmärkta bilderna på djuren är tagna av Kristina Andersson.

Gruppen bestod av 14 deltagare som startade från olika flygplatser i Sverige och sammanstrålade i Singapore. Anders Haglund var reseledare med assistans av lokala guider som kände till var speciella fåglar höll till. Det var inte många pip som undgick Anders och de flesta fåglar kunde han identifiera till vår enorma beundran. I vår grupp

fanns allt från ”riktiga” fågelskådare till allmänt naturintresserade, men utan större fågelkunskap. Anders och de lokala guiderna hade tubkikare med sig. De var så snabba att hitta fåglarna att vi alla hann se dem. De hade dessutom inspelade ljud för att locka till sig fåglar. Det var förvånansvärt effektivt. Tänk, att stå ute i nattsvarta mörkret och höra en ugglas svara på det inspelade ljudet och komma allt närmare! De hade strålkastare med sig, som de tände när ugglan satte sig nära oss, så att vi fick se den innan den flög därifrån.

Mellan Borneo och Sulawesi är havet mycket djupt och det har aldrig funnits någon landförbindelse. Detta innebär att flora och fauna öster om denna tänkta linje skiljer sig från Borneos. Den självklara vetenskapsmannen Alfred Russel Wallace reste runt i detta om-

råde i mitten av 1800-talet och samlade in mängder av djur som preparerades och skickades hem till England för försäljning. Det var mest skalbaggar men även andra djur inklusive fåglar. Hans studier ledde till teorier om evolutionen och han skickade 1858 in en artikel till Geografic Society i London. Artikeln lästes av Charles Darwin som fann att dessa slutsatser var samma som han själv formulerat men ännu inte publicerat. Darwins vänner övertalade honom att göra en egen artikel och båda publicerades i samma tidskrift 1858. Wallace beundrade Darwin och det var Wallace som lär ha myntat uttrycket darwinism om arternas uppkomst och utveckling.

Vi flög från Singapore till Manado i norra Sulawesi och åkte sen buss till Tangkoko naturreservat. Där bodde vi i stugor med alla bekvämligheter och med ett gemensamt hus med matsal och bred skuggig veranda. Stället omgavs av gles skog och redan första kvällen smög vi ut i den och hörde och såg en dvärguv. Detta var en riktig naturresa med fokus på fåglar, så de flesta dagar började vid 4-tiden med frukost bestående av ris och omelett eller pannkaka, sen ut i naturen. Mitt på dagen tog både fåglarna och vi det lugnt för att på sena eftermiddagen ge oss ut igen.

Det var inte bara fåglar vi letade efter utan också andra djur. På norra Sulawesi finns det spökdjur som är strikt nattaktiva. De har tidigare haft ett större utbredningsområde, men skogsskövlingen har medfört att de minskat kraftigt i antal. Guiderna kände till vilka träd de satt i på dagen, så när det mörknade gick vi dit, stod tysta och såg en liten varelse som blixtnabbt hoppade fram och tog en gräshoppa, som gui-

Spökdjur

den satte på en gren ungefär en meter från där spökdjuret satt. Spökdjuret är ungefär 10 cm, har päls, långa bakben och enorma ögon. Vi såg flera som satt i trädet och de var så intagande.

Regnskogen var ganska gles och lättgången trots att det bitvis var kuperat. Det fanns dessutom ofta stigar. Vi lärde oss att kungsfiskare, som vi förknippar med vatten, här ofta lever i skogen. Vi såg flera olika arter. De är färgrika, ganska oskygga och lätta att fotografera. Vi såg många olika duvor, som alla var finare än ringduvan. Den originella arten näshornsfågel såg vi också. Innan honan lägger sina ägg murar hon in sig i en hålighet i ett träd och lämnar bara ett litet håll som hanen matar henne genom. Halva gruppen var under några timmar på en ganska strapatsrik utflykt för att se juveltrast, som är lika vacker som namnet anger. Vi gjorde också en båttur för att studera mangrove och såg dessutom nyplantering av mangrove för att främja fisket. Fisken har sin barnkammare i skydd av mangroverötterna. Vi var också ute när det var mörkt och såg sovande

Grönryggig kungsfiskare

småfåglar och en tarantella som kom ut från sitt hål för att gå på jakt.

I detta område växer en jätteblomma, som några rödaktiga kålblad, direkt ur marken. Den blommar bara en natt och utsöndrar då en asdoft, som lockar till sig insekter. Här växte rikligt med mimosa pudica (sensitiva) där bladen snabbt faller ihop sig om man rör dem. Den har en skir rosa blomma och kan hos oss odlas i kruka inomhus. En guide berättade att han hade så mycket av den växten i sin trädgård att de kvävde gräset. Han hade samma känslor för den, som vi har gentemot maskrosor.

Efter tre nätter i Tangkoko naturreservat åkte vi buss en bit söderut till mer höglänt terräng där det var betydligt behagligare temperatur. I Tangkoko uppmätte vi 39 grader i skuggan mitt på dagen. Här fanns en utslocknad vulkan och vi promenerade runt kratern. Vi såg flera vackra fjärilar och vilt sockerrör, som har sitt ursprung i Indonesien. Vi besökte också en marknad som hade alla sorters frukter och grönsaker och dessutom helstekta djur som

Sulawesijeweltrast

hund, flyghund, katt och råtta. På vägen till lunchrestaurangen blev det plötsligt stopp, för någon såg en brunryggig trast spatsera på vägen. Alla av och fotograferade och den var faktiskt snygg. Sådana stopp hade vi många gånger och vi gick ofta en bit på landsvägen och spanade inåt skogen och fick då syn på sevärda fåglar. Sedan hämtade chaufförerna upp oss när det var dags att åka vidare.

Vi var två nätter i detta område och sedan var det dags att flyga till Halmahera i Moluckerna som tidigare kallades Kryddöarna. Flygplatsen ligger på den lilla ön Ternate strax väster om Halmahera. Vi transporterades med båt därifrån till Halmahera och sedan i bilar till Weda resort, som ligger på östra sidan av Halmahera. Ägarna har ett stort naturintresse och är mycket aktiva med att bevara regnskogen. Vi bodde i stugor med stor veranda och med utsikt mot havet. De hyrde ut utrustning för snorkling och dykning. Här hade vi resans enda dag utan program och gav oss ut att snorkla. Det finns korallrev som är mycket gamla och vi planerade att på ef-

Knölnäshornsfågel

termiddagen åka ut med båt och snorkla vid revet. Då kom ett riktigt skyfall med åska, så det var bara att slå sig ner på verandan och ta det lugnt resten av dagen.

En tidig morgon gav vi oss ut i skogen längs en vindlande stig för att se vimpelvingad paradisfågel. Den är brun och vit och inte så spektakulär som paradisfåglar vi sett på TV. Dessutom var det ganska skumt bland träden, men en upplevelse var det ändå att se när hanarna spände ut sina fjädrar för att imponera på varandra och på honorna.

Det mesta i naturen är fascinerande och Anders Haglund har stor förmåga att förklara sammanhang och få alla intresserade. Han beskrev bl.a. hur ett träd som blir angripet av något som äter på bladen då utsöndrar ett ämne som medför att övriga blad och även blad på omgivande träd bildar ett gift. I regnskogen sitter bladen så länge på träden att sådana försvarsmekanismer är värdefulla.

I skogen på Halmahera såg vi många små odlingar med t.ex muskot och kakao. Området var kuperat och luftfuk-

Vimpelvingad paradisfågel

tigheten så hög, så ibland fungerade inte kamerans automatiska avståndsmätning. Det var fantastiskt grönt och frodigt och här var det inte lätt att ta sig fram utanför det smala bilspåret. Vi såg ett gäng vita kakaduor dra fram i trädtopparna och närmare marken fanns det vackra fjärilar, trollsländor och spindlar. En chaufför kom med en vandrande pinne, ca 15 cm lång.

Sista dagarna tillbringades åter på Sulawesi, mer centralt på ön. Innan vi flög från Ternate stannade vi utanför ett hus där Alfred Russel Wallace bott. I Ternate fanns också ett fort byggt av portugiserna på 1520-talet och där en hel del var kvar. Tyvärr var museet stängt. Vi flög till Makassar, bytte plan till Palu där vi bodde en natt på ett modernt hotell.

Palu drabbades i slutet av september 2018 av en kraftig jordbävning med en tsunami. Dessutom drabbades flera områden av likvifaktion som innebär att lermark övergår från fast form till flytande och slukar både hus, vägar och människor. Cirka 3500 personer

dog i jordbävningen och 100.000 hus förstördes. Vår lokalguide förlorade sin hustru i tsunamin, så han är nu ensam med sin lille son.

Nästa dag körde vi söderut från Palu till Wuasa vid Lore Lindu nationalpark. Vi bodde inte i stugor utan i rum i olika hus och hade en

korridor som matsal, vilket fungerade utmärkt. Det fanns rinnande kallvattnen och vattentoalett. Vi fick varmt vatten i en stor termos och hade baljor som handfat. Lakanen var på tvätt så det var bara de få som hade egna reselakan med sig som hade sådan lyx.

Terrängen var mer höglänt än tidigare och i denna regnskog växte det mossa på det mesta och det regnade på oss några gånger. Temperaturen var behaglig och det behövdes varken luftkonditionering eller myggnät. Förutom fåglar såg vi en hel del insekter; bl.a. några praktfulla skalbaggar, som heter noshornsbagge, och en liten orm som kanske var en kungskobra. Vi fortsatte vårt studium av nyttoväxter som kaffe, drakfrukt, passionsfrukt, guava och kryddnejlika. I detta område fanns det stenstoder, megaliter, som kan vara 5000 år gamla. Vi gick längs ett risfält för att komma till dem. Riset var nästan moget och en flock småfåglar var mycket intresserade. Befolkningen måste ha vakter som skrämmer bort fåglarna, annars blir det inget kvar.

Vi körde genom många byar och på Sulawesi såg vi att det ofta fanns kyrka och moské i samma by. Vi stannade vid en skola som just hade morgonsamling,

Eleverna hade skoluniform och en del flickor hade schal. Det är 9-årig skolplikt men ca 20 % hoppar av efter 6 år. Cirka 90 % av befolkningen praktiserar islam.

Efter tre nätter i Wuasa körde vi tillbaka till Palu och tog flyg till Manado. På flygplatsen i Palu var det uppståndelse för presidenten hade varit på besök och reste just därifrån i privatplan. Vi såg inte presidenten men väl flygplanet och den röda mattan.

I Manado hade vi avskedsmiddag med skaldjur och öl. Den sista dagen fanns det tid för besök på en marknad för inköp av kaffe och kryddor innan flyget avgick mitt på dagen till Singapore.

I Indonesien serveras ingen måltid utan ris. Till lunch och middag serverades det många rätter med kött, fisk eller grönsaker som bas. En del ordentligt chilikryddat och annat snällare.

Resan varade i två veckor och vi hade det mycket trevligt trots mycket tidiga morgnar, men de kompenseras väl av siesta mitt på dagen. Vi såg fantastiskt vackra fåglar och Anders gick varje dag igenom vad vi sett och berättade dessutom om olika fågelarter och växter, så vi reste hem kunnigare än förut.

Aktiviteter under Corona-sommaren 2020

Text och bild: Lars och Marianne Egnell

Under våren med Corona blev det klart att vi inte kunde göra de utlandsresor vi önskade.

Hur göra för att få en givande resa? Inte heller vår yngre son, boende i lägenhet i Stockholm, kunde komma ut på någon utrikes vandringsresa. Rekommendationen var att riskgrupper skulle hålla avstånd så han kunde inte åka med oss inne i bilen till angeläget vandringsområde i landet. Lösningen blev att han i vår bil, Volvo 945 m/1994, kunde åka med i lastutrymmet där det redan fanns säkerhetsbälten och säten för korta personer. Trots sin längd på 188cm kunde han tränga in sig där.

Under detta årtusende har vi på resor sovit i bilen, men med sonen därbak i bilen kunde vi inte göra det. Därför konverterade vi vår gamla "tälta på taket"- utrustning från 1980-90-talet som vi använde, när våra pojkar var unga, för resor i Europa och Norden.

Utrustningen består av en fast playwoodplattform på biltaket och en rör-

lig plattform som kan dras ut och hålls uppe av stegen och några stöttor. Tältet, innehållande all sovutrustning, finns redan på taket och kan resas på lämplig plats. Inför färd lyfter vi på ett lock av playwood.

Anledningen till att jag byggde "tälta på taket" var svårigheterna att hitta en plats både för bilen och en plats att sätta upp tältet. Dessutom var det ju skönt att ha madrasser mm klara däruppe på taket. Både när det var varmt och kallt satte vi upp presenningar som skydd under plattform och tältets förgård. Där lagade vi också mat på stormköket.

Under alla resor har vi aldrig sett en liknande hemmagjord "tälta på taket" konstruktion.

P.g.a. Corona ville vi inte bo på campingplatser. Med spade blev skogen vår toa.

Utrustade med mat för flera veckor körde vi till Dalarna. Vår son ville gå Vasaloppsspåret 90km. Ingenstans på spåret finns det någon mat så allt, inkl. tält, för 4 dagars vandring måste bäras

Lars & Marianne vid bilen med tältet på taket.

Tälta på taket på vändplan

Vi behövde använda bilen, men ha tältet kvar på plats

med. Vi vildcampade på flera ställen långt ute i skogarna för att sedan kunna hämta upp honom. Flera andra vandringstrutter följde under två veckors tid. De bästa platserna för att ställa upp bilen för natten var gamla vändplaner för timmerbilar eller längst ner i grustag.

Vår son kunde göra några kompletterande matinköp samt fylla på vatten i våra dunkar innehållande 30 liter.

Efter några veckor hemma blev det ännu en vecka på Upplandsleden med start vid Älvkarleby mot Lövstabruk och Österbybruk.

Under dessa tre veckor, boende på 12 olika platser i våra skogar, var vi inte inomhus en enda gång.

På eftersommaren kom vi igång med att, en gång i veckan, paddla med vår tvåpersoners kajak. Varje vecka under hösten har vi i Nacka, där vi bor, kunnat hitta nya sjöar och skärgårdsvatten. Vår son har kunnat paddla några timmar medan vi vandrat runt i det vackra landskapet och innan mörkningen har

Kajakpaddling i Nacka

vi paddlat en stund. Det har hunnit bli 9 gånger och i morgon, 18 nov., planerar vi en tionde gång. Sedan kommer det nog att bli onödigt kallt för paddling. Vi har aldrig paddlat så här på höstarna förut - alltid någon fördel med Coronan.

Däremot är det skrämmande att klimatet har blivit varmare så att höstarna har förskjutits så mycket. Normalt åker vi mycket buss, T-bana och pendeltåg i Stockholmsområdet. Sedan mars har vi varit hänvisade till cykel och bil - det är inget annat att göra i Corona-tider om man är i en riskgrupp.

Däremot har inte vi och andra kunnat flyga iväg. Förbränningen till CO2 har tillfälligt minskat. Vi hoppas att kraftfulla åtgärder inom många områden kan göras av politiker och allmänhet för att minska fossilförbränningen. Då kan det finnas litet marginaler för att kunna flyga till de resmål som så mycket hägrar för oss.

Hemester

text och bild: My Jakobsson

Vårt nyord 2020 hemester får väl de flesta att tänka på semester hemma i Sverige. Jag tog det ett steg längre och stannade (ofrivilligt) hemma på Notodden. Den 16 mars var det slutjobbat i sex veckor framåt för min del. Här i Norge stängde skolor, daghem och många arbetsplatser för att begränsa Coronaspridningen.

Vad göra? Dagarna blev längre, solen sken och det blev varmare för varje dag. Vad gör turister när de kommer till Notodden? Vad har Notodden att bjuda på? Jo stan är tillsammans med Rjukan sedan 2015 ett Industrivärldsarv. Så det blev att besöka det och en del andra vandringsturer i stan med omnejd.

Första dagens tur får bli en vandring i världsarvet. Turen går längs Tinneälven. Längs älven finns timmerrännan kvar, en konstgjord vattenled för att forsla flötningstimmer. Den är över

4 km lång och var i bruk till 1976. Det är inte tillåtet att gå i rännan, men väl längs med den.

Nu närmar jag mig Tinfos kulturmiljö. De över 100 år gamla byggnaderna är vackra, kraftstationen är fortfarande i drift med produktionsutrustningen intakt, övriga byggnader är idag konstgalleri, museum, kontor och keramikverkstad.

På återvägen kan jag se Hyttebyen, de tidigare arbetarbostäderna på andra sidan älven. De byggdes 1910-15 av Tinfos till sina arbetare, 27 likadana röda hus. De är kulturminnesmärkta och mycket lättsålda när något blir till salu, men kanske inte för barnfamiljer längre för bostadsytan är 50 m².

Andra dagens vandring kräver först en liten biltur väster om stan. Här ligger Heddal stavkirke. Den är Norges största stavkyrka och byggdes i början

Ovan: Kraftstationen vid Tinfos kulturmiljö

Till vänster: Timmerrännan längs Tinneälven

Hyttebyen

Heddal stavkirke

av 1200-talet. Utsmyckningen är spännande med drakar och andra förkristna motiv, som för tankarna mer till vikingar än till Kristus.

Enligt sägnen var det fem bönder i Heddal, som byggde kyrkan på tre dagar. Raud, en av bönderna mötte en främmande man, som erbjöd sig att bygga kyrkan på villkor att bonden uppfyllde ett av tre krav från främlingen. Antingen skulle han ta ned sol och måne från himlen eller så skulle han låta sitt blod flyta eller så skulle han gissa främlingens namn. Han valde det tredje för då skulle han få god tid på sig. Redan första natten var allt byggmaterial på plats, andra natten restes tornet och tredje dagen skulle kyrkan vara färdig. Nu blev Raud rädd, han gick över sina ägor och funderade över främlingens namn då han fick höra vacker sång från Svintrufjället i närheten "Hys, hys vesle bane, imorgo kjem Finn med måne, sol og kristenhjarte ei skåne til moro og leiker for bane". Aha, då förstod bonden att det var jätten Finn, som var byggmästaren! Men jätten Finn stod inte ut med klangen från kyrkklockorna så han flyttade till ett annat fjäll.

Vandringen fortsätter upp till Heddal

Bygdetun. Det är ett friluftsmuseum, en samling gamla vackra knuttimrade hus, som visar hur livet på en storgård kunde te sig för 200 år sedan. Byggnaderna är rikt utsmyckade med träskärningar och allmogemålningar.

Nu fortsätter turen längs älven Heddøla, som har nio kilometer tillrättalagd vandringsled. Så här i april är det fin späd grönska och mycket fågelsång. Jag går ett par kilometer, men sparar resten till en annan dag och återvänder till bilen.

Tredje vandringen kräver också en kort biltur, den här gången norr om stan. Jag parkerar bilen vid Grønvollfoss kraftverk och går över dämningen. Här startar en kort vandringsled. Den är brant, men det tar bara 30 minuter att nå toppen. Nu är det brytningstid mellan vinter och vår, i skuggan ligger snön kvar men är rätt ruttan, samtidigt blommar blåsipporna på andra ställen. Väl uppe är utsikten storslagen, den sträcker sig ända till Gaustadtoppen vid Rjukan. Det känns bra att ta fram nisten (matpaketet) och kaffet smakar ju alltid extra gott ute i naturen.

På den fjärde vandringen får jag sällskap av Lars Åke. Vi tar bilen till Høgås,

Den storslagna utsikten som sträcker sig ända till Gaustadtoppen vid Rjukan

En tjädertupp som spelar för oss på vår väg upp till Eikeskar

ett bostadsområde i utkanten av stan och parkerar. Målet är Eikeskar, en utsiktspunkt, som ligger 416 meter öh. Under turen får vi höra ett omisskännligt kluckande ljud, en tjädertupp som spelar. Vi kommer den ganska nära och det är ett skådespel att få se den aggressiva tuppens föreställning. Väl framme packar vi upp pick-nicken och njuter av utsikten. Det här är ett populärt utflyktsmål. Vårdagen är solig så hit har många sökt sig den här söndagen.

Till sist lite fakta runt Industrivärldsarvet Notodden-Rjukan. I början av 1900-talet utvecklade Kristian

Birkeland och Sam Eyde en ljusbåge för framställning av nitrogenbaserad kalksalpeter till gödsel, Birkeland-Eydeprocessen. 1905 grundade de Norsk Hydro-Elektrisk Kvælestofaktieselskab med finansiering från Wallenbergfamiljen och franska banker. Processen kräver mycket energi och den fick de från det nystartade vattenkraftsällskapet Tinfos. I Rjukan utvecklades och producerades det mer kända tungtvannet. Tinfos drev från 1910 Tinfos Jernverk och försåg Notodden Calcium og Carbidfabrik med ström.

Kom ihåg medlemsavgiften för 2021!

Ordinarie medlem: 250 kr

Familjemedlem: 75 kr

Bankgiro: 223-7352

My Jakobsson, Notodden, Norge

Jag är född och uppvuxen i Värmland men flyttade vid 20 års ålder till Stockholm. Därefter har jag bott kortare perioder i Göteborg, Västerås, Mariestad och många år i Halmstad, innan jag för snart 22 år sedan bosatte mig i Norge. På fritiden är jag helst på den lilla gården i Värmland, om jag inte är ute och reser förstås. Min utbildning är inom tandhålsa och sociologi. Före flytten till Norge jobbade jag med undervisning, men numera bara kliniskt.

1. När och hur blev du medlem i SGS?

– Jag blev medlem 2013. På en resa till Nepal-Tibet året innan hade jag mött Eva och Lars Sandström. De berättade så entusiastiskt om SGS att jag blev intresserad. Tack Eva och Lars!

2. Har du deltagit i något av föreningens vår- och höstmöten?

– Första SGS-mötet jag deltog i var i Karlstad hösten 2013. Att nya medlemmar har en egen färg på namnskylden är jättebra. Många tog kontakt med mig, hälsade och ställde frågor. Jag kom dit ensam och kände ingen där. Den inkluderande atmosfären gav mersmak, så jag åkte hem och berättade för min sambo att det här måste vi åka på. Sedan dess har det blivit åtta möten till inklusive den fina kryssningen på Mosel.

3. Din bästa resa hittills?

(Behöver inte vara en SGS-resa)

– Oj, nu börjar det bli svårt. Överst placerar jag dock Interrailresorna i början av 80-talet. Att kunna resa runt med tåg en hel månad utan att behöva ägna biljetter och biljettpriser en tanke var en sådan frihet. Var en plats trevlig, stannade vi ett par dagar extra, var den tråkig åkte vi bara vidare. Vi hade en resplan, men

så fick vi tips om fina platser av andra interrailare och gjorde avstickare dit. Det Europa vi utforskade var ett helt annat Europa än det vi har idag. Vi måste ha visum till Öststaterna ordnat i förväg och gränspasseringsarna tog låååång tid. Det stod mycket militärer på perrongerna med vapen riktade mot tåget. Jugoslavien däremot var ju ett land och därmed inga gränspassager.

4. Din drömresa om du varken behöver ta hänsyn till tid, pengar hälsa eller tillståndet i världen?

– Min drömresa är faktiskt en inlandsresa. Det är vare sig tid, pengar, hälsa eller tillståndet i världen som utgör problemet. Min dröm är att få uppleva ett riktigt norrskens, lokalt i norr säger de ”se ho Aurora danse”. Först behövs det en flygbiljett och övernattnin, det är enkelt fixat. Sedan behövs det ett bra KP-tal (geomagnetisk aktivitet) och en klar himmel och dessa faktorer måste inträffa samtidigt.

5. Vad har du alltid med dig när du reser?

– Extra glasögon, öronproppar samt passet och flera papperskopior på passet fördelade i packningen. Ficklampa brukar jag glömma att ta med.

6. Vad vill du helst läsa i Briefing?

– Det är alltid trevligt att läsa reseberättelser med något tema som t.ex. mat, musik eller växter. Gärna något kåseri och litteraturtips.

Resemästarens sidor

2020 har varit en prövningens år och vi har alla varit tvungna att ta en dag i sänder och acceptera att vi inte kan göra långtgående planer. Den buddistiska tanken att leva i nuet och inte oroa sig för det vi inte kan styra över har säkert hjälpt flera av oss, liksom tanken på våra vänner ute i världen som drabbats så mycket hårdare än vi. I skrivande stund har vi just fått veta att det ser ljusst ut med vaccin i början av 2021 och det ingjuter hopp.

Så länge vi inte har fysiska träffar kommer nya resor bara att presenteras här och på hemsidan så håll ögonen

öppna. Denna gång blir det inga nyheter, men i nästa nummer räknar vi med att kunna presentera en resa i Sverige. De SGS-resor som planerats till början av 2021 har vi fått flytta fram. Det gäller både Det okända Egypten och Expedition Sydatlantens öar som kommer att gå 2022. På den sistnämnda kommer vi ha förmånen att resa med ett helt nybyggt fartyg, vilket kommer ge en betydligt mer bekväm resa.

Har du frågor om någon SGS-resa eller vill boka dig, kontaktar du researrangören direkt.

Kalendarium

Andalusien med Thomas Gustafsson

Preliminärt 5–12 oktober 2021
Intresselista!

Öster om Wallacelinjen - Indone- siens natur med Anders Haglund

17 dagar i början av november 2021
Intresselista!

Det okända Egypten med Nils Billing

18–28 februari och
11–21 mars 2022.
OBS! Nytt datum

Expedition Sydatlantens öar Ushuaia-Sydgeorgien- Tristan da Cunha- St Helena-Johannesburg

Endast kryssning:
24 mars–14 april 2022
OBS! Nytt datum

Andalusien och Gibraltarsund med Thomas Gustafsson

Gibraltar – öppningen mot det okända

Vår planerade jubileumskryssning på Guadalquivir kunde inte genomföras, men intresset var stort och många har framfört önskemål om att få resa till Andalusien med Spanienkännaren Thomas Gustafsson som ciceron. Nu finns chansen!

Vår bas under resan blir Andalusiens huvudstad Sevilla, perfekt beläget för att kunna utforska regionens sevärdheter. Vi kommer också att sätta fokus på Gibraltar sund och de två spännande

exklaverna som finns på var sin sida om sundet, Gibraltar och Ceuta.

Under antiken var Medelhavet det stora världshavet. Gibraltar var öppningen ut mot det okända. Hit vågade sig endast de modigaste feniciska handelsmännen och grekiska geograferna. Vid Gibraltar tog världen slut. Enligt Platon hade halvguden Herakles en gång rest två väldiga portaler på var sin sida om inloppet, Herkules stoder, som i dag ingår i det spanska stadsvapnet. Enligt

Till Jerez de la Frontera vallfärdar vinkännare och självklart gör vi också det. Vi gör bland annat ett besök där vi provsmakar den utsökta sherryn.

myten är Gibraltarklippan och Ceuta som reser sig på var sin sida om sundet resterna av de gudomliga pelarna.

Tanken är att vi ska övernatta en natt i Gibraltar och en natt i Ceuta. Eventuellt blir det också en liten sväng in i norra Marocko. Några av resans höjdpunkter är Sevilla, Córdoba, Cádiz Jerez de la Frontera, Gibraltar och Ceuta.

Ciceron och färdledare är spanienkännaren Thomas Gustafsson

Genom vår mycket uppskattade färdledare, Thomas Gustafsson, får vi en

spanienupplevelse utöver det vanliga. Thomas är journalist, författare och Sveriges främsta Spanienkännare. Han har under många år varit verksam som korrespondent i Spanien varifrån han skrivit flera hyllade böcker.

Bok som kan inspirera

Spanien: En färd genom historien
av Thomas Gustafsson från 2020.

Budgeterat pris: 25 000 kr

Preliminära datum: 5–12 oktober 2021

Antal deltagare: max 25 SGS-are

Information och intresseanmälan: Lotta och Anna-Karin på Gränslösa Resor, e-post info@gransloaresor.se eller telefon 0151-209 00

Öster om Wallacelinjen

Indonesiens natur med Anders Haglund

Sulawesi bear cuscus är nattaktiv och ett av de många endemiska pungdjur som lever i Sulawesis regnskogar. Fotograf: Anders Haglund

Sulawesi är den största ön inom Sområdet som kallas Wallacea och här hittar vi en av världens artrikaste och äldsta regnskogar med flera endemiska arter, bland annat inte mindre än 90 fågelarter som bara finns här. Moluckerna och Timor är Wallaceas östligaste utposter och utanför öarna går en djuphavsgrav som hindrat arter från att sprida sig till Nya Guinea och Söderhavet. Vår resa går till Sulawesi och Moluckerna, så vi kommer att besöka både den västra och östra delen av Wallacea.

Ön Halmahera ligger i ögruppen Moluckerna, vilken kanske är mer känd under sitt tidigare namn Kryddö-

arna. På ön Halmahera hittar vi nya arter som inte återfinns på Sulawesi. Faunan här har allt större inslag av australisk fauna med bland annat klätterpungdjuret moluckkuskus, vittofskakadua, 15 arter kungsfiskare, samt den spektakulära vimpelvingade paradisfågeln (Standardwing), vars spelplats vi besöker. Det var florans och faunan på Halmahera som var Sir Alfred Russel Wallace huvudsakliga inspirationskälla när han utvecklade sin teori om arternas ursprung.

Färdledare: Anders Haglund, biolog och en av SGS mest rutinerade och uppskattade färdledare.

Datum: i början av november 2021 **Intresseanmälan!**

Budgeterat pris: 55 000 kr

Antal deltagare: 12–15 personer

Mer information och bokning: Gränslösa Resor,

e-post info@granslosaresor.se, tel 0151-209 00. www.granslosaresor.se

---

Det okända Egypten

med Nils Billing

Sakkara, där man nyligen gjort uppmärksammade fynd av en mängd välbevarade sarkofager som vi räknar med att kunna se på museum under vår resa.

Vi räknar med att de flesta SGS-are redan har besökt pyramiderna i Egypten och seglat på Nilen. Detta är en resa som börjar där den klassiska Egyptenresan slutar. Vi besöker bland annat Kairo, Luxor och kryssar på Nasersjön i Nubien på gränsen till Sudan, går in i gravar som nyligen öppnats och får genom Nils Billings guidning en levande bild av livet och historien i det gamla Egypten. Han läser hieroglyfer, tolkar och kommenterar pyramidernas och templens fördolda värld. Med oss har vi också en lokal, engelskspråkig guide som ger oss inblickar i dagens samhälle. För vår resa handlar inte bara om faraonerna, utan i högsta grad även om vanligt folk. Hur levde man för 4 000 år sedan? Hur var det möjligt att

bygga dessa eviga monument? Varför gjorde man det? Vad har de haft för roll under årtusendena och vilken roll spelar de idag? Frågorna är många. En del kommer vi få svar på, andra förblir öppna och ytterligare nya föds säkerligen under resans gång.

Färdledare Nils Billing

Nils Billing ledde SGS uppskattade resor i Sudan. Han är egyptolog, religionshistoriker och författare. Dessutom har han ett intresse för människor, är lektor och docent vid Uppsala universitet och har varit en uppskattad färdledare på oräkneliga resor längs Nildalen. Han deltar sedan flera år i arkeologiska undersökningar i Egypten. Under vår resa kommer han att dela med sig av sina djupa kunskaper, så att vi på plats bättre kan förstå det religiösa rummets mytologiska och rituella betydelse.

Filmer på SVT-play som kan inspirera:

Pyramidernas mysterier och *Fortida Egypten: Konungarnas dal*

Vi kommer besöka många av platserna i filmerna, även de som inte besöks så ofta av resenärer.

Preliminära datum: 18–28 februari och 11–21 mars 2022 **Boka!**

Preliminärt pris: 32 500 kr

Antal deltagare: max 25 SGS-are

Boka: Kontakta Anna-Karin eller Lotta på Gränslösa Resor.

Mejla info@granslosaresor.se eller ring 0151-209 00

Expedition Sydatlantens öar Ushuaia–Sydgeorgien– Tristan Da Cunha– S:t Helena–Johannesburg

Vårt helt nybyggda fartyg m/v Janssonius är byggt med högsta miljökrav och har stabilisatorer, vilket ger oss en förhållandevis bekväm resa.

Ett litet virus satte stopp för vår Expedition och vi har fått flytta fram resan ytterligare ett år. Innehållet blir detsamma som ursprungligen planerat, men med ett nytt, modernt fartyg. Kunde du inte komma med i år, får du här en andra chans.

Ny båt – vi kryssar med nybyggda polarfartyget m/v Janssonius

M/v Janssonius är helt nybyggd och modern. Hon skulle gått sin första säsong nu i Antarktis, men ligger kvar i Nederländerna. Vi har tur och får göra vår kryssning 2022 med henne. Det är en rejäl uppgradering i komfort, bland annat har hon stabilisatorer vilket gör att hon rullar mindre. När hon byggdes hade de miljön i fokus och hon är nu ett av de mest miljövänliga kryssningsfartygen i polartrakterna.

Vår expedition över ett av de sju världshaven tar oss till tre av Atlantens mest otillgängliga ögrupper och öar – Sydgeorgien, Tristan da Cunha och St Helena. Tristan da Cunha är världens mest ensligt belägna samhälle. Det som gör vår SGS-resa unik och så spännande, utöver att vi besöker dessa svårtillgängliga platser, är att vi har kontakter och vänner på öarna genom vår expeditionsledare Torbjörn Svensson. Sannolikt finns det inte någon annan svensk som varit på alla dessa öar och dessutom har vänskapsband med öborna. Det öppnar dörrar som är stängda för andra. Att Torbjörn är sjökapten och erfaren färdledare är basen för en lyckad resa och han kommer att hålla många intressanta föredrag och leda utflykter på svenska. Dessutom blir det fina föredrag av båtens guider.

Preliminärt pris endast kryssningen: från 125 000 kr/person.

Aktuellt pris publiceras på hemsidan så fort det finns tillgängligt.

Nytt datum från Ushuaia–Johannesburg: 24 mars–20 april 2022 **Intresselista!**

Information och bokning: Lotta och Anna-Karin på Gränslösa Resor, e-post info@granslosaresor.se eller telefon 0151-209 00

---

*Det är skimmer i molnen och glitter i sjön,
det är ljus över stränder och näs
och omkring står den härliga skogen grön
bakom ängarnas gungande gräs.*

ur Gustaf Frödings Strövtåg i hembygden